

Navodila za samostojno delo – glasbena umetnost (6. razred):

GLASBILA S TIPKAMI

1. Razmisli... Koliko instrumentov s tipkami poznaš? Kako zvenijo posamezni instrumenti? Ali poznaš kakšnega znanega glasbenika, ki igra ta instrument?
2. Poslušaj zvočne posnetke.
<https://www.youtube.com/watch?v=Y5qRu2dcEpA> - čembalo
<https://www.youtube.com/watch?v=7ml34p5232c> - orgle
<https://www.youtube.com/watch?v=vPGXZbF6hIA> - harmonika
<https://www.youtube.com/watch?v=g2r7skqSkNM&t=12s> - klavir (Valček skladatelja Chopina)
3. Oglej si slike glasbil.
4. Preberi in v zvezek **prepiši** zapis o glasbilih s tipkami.
5. V učbeniku si oglej še sestavne dele glasbil. Povezava:
https://www.ucimte.com/?q=interaktivni_ucbenik_prost_dostop/1000066#/stran42
6. Spodaj prilagam še zapis za **6.c razred** o trobilih, ker nekateri pri naši zadnji uri niste uspeli prepisali vsega ...

GLASBILA S TIPKAMI

Glasbila s tipkami (čembalo, klavir, pianino, harmonika, orgle, sintetizator) imajo različno mehaniko, njihova skupna značilnost pa je klaviatura.

KLAVIR:

- ❖ Poznamo **KONCERTNI KLAVIR** in **PIANINO**, ki je manjši, pokončni klavir.
- ❖ Glasbenika, ki igra na klavir, imenujemo **pianist**.
- ❖ **Kako nastane ton na klavirju?** Pritisnemo na tipko, ki je povezana s klavivcem, ki udari po struni, da zazveni.
- ❖ **Zgradba klavirja:** pokrov, klaviatura (88 tipk), leseno ohišje, pedali, noge, strune.
- ❖ **Znani pianisti** v preteklosti: Frédéric Chopin, Franz Liszt ter sedanja slovenska pianistka Dubravka Tomšič Srebotnjak.
- ❖ Predhodnik klavirja je **ČEMBALO**, ki ima obratno bravo tipk kot klavir. Igra lahko le glasno ali tiho.
- ❖ Pianinu je podobna **ČELESTA**, kjer klavivca udarjajo po jeklenih ploščicah.

ORGLE:

- ❖ Orgle se zaradi ogromnih zvočnih zmoglosti, lepote zvoka in velikega tonskega obsega imenujejo **KRALJICA GLASBIL**. So največje in najmogočnejše glasbilo.
- ❖ Sestavljene so iz **lesene omare, piščali**, klaviature – ki se imenuje **manual, pedalov** za igranje z nogami in posebnih gumbov – **registrov**, s katerimi dosežemo raznolikost zvokov.
- ❖ Organist je bil tudi nemški skladatelj **J. S. Bach**.

HARMONIKA:

Harmonika je zelo priljubljeno glasbilo, na katerega v Sloveniji večinoma izvajajo domačo zabavno glasbo. Poznamo dve vrsti harmonik, ki delujeta s pomočjo meha:

- 1) **klavirsko** (ima tipke)
- 2) **diatonično** (ima gumbe)

SINTETIZATOR (izg. "sintisajzer") je naprava, ki pretvarja in obdeluje električne signale, da zvenijo podobno kot toni, ki jih dobimo z običajnimi glasbili.

ORGLE

KLAVIR

PIANINO

ČELESTA

DIATONIČNA HARMONIKA

KLAVIRSKA HARMONIKA

Zapis o trobilih (6.c)

FRANCOSKI ROG ali HORN

Njegova zavita kovinska cev je dolga kar 4 metre. V orkestru igrajo kar štirje rogovi, kar je največ med trobili. Prednik današnjega roga je bil zaviti lovski rog iz Francije.

POZAVNA ali TROMBON

Poznamo dve vrsti pozavn:

- 1) pozavna na poteg (ki jo najdemo v simfoničnih in jazzovskih zasedbah)
- 2) pozavna z ventili (uporabljajo jo v pihalnih godbah)

TUBA je največje in najnižje zveneče trobilo. **BARITON** je manjša tuba in zveni višje, običajno pa jo glasbeniki uporabljajo v narodnozabavnih ansamblih. **SUZAFON** je okrogla oblika tube z naprej obrnjenim odmevnikom.